

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20904>

Özet

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği (EDBÖ), bireylerin **empati** yeteneklerini çok boyutlu bir perspektiften ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması Barış Kaya ve Ömer Metin Çolakoğlu tarafından 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısını koruyarak Türk kültürüne özgü geçerli ve güvenilir bir ölçüm sağlamayı hedeflemiştir. EDBÖ, bilişsel ve duygusal bileşenleri içeren karmaşık **empati** yapısını, Sosyal Beceriler, Duygusal Tepki ve Bilişsel Empati olmak üzere üç temel alt boyut üzerinden deşlendirmektedir.

Kapsamlı psikometrik analizler, özellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve farklı zamanlarda yapılan test-tekrar test uygulamaları, ölçeğin Türk örnekleminde de yüksek düzeyde yapı geçerli ve güvenilirliğine sahip olduğunu göstermiştir. Ölçek, dörtlü **Likert** tipi derecelendirme ile yanıtlanmakta olup, toplam 28 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Empati, Bilişsel Empati, Duygusal Tepki, Sosyal Beceriler, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Psikolojik Deşlendirme.

Yazarlar

Barış Kaya, Ömer Metin Çolakoğlu

Amaç

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin (EDBÖ) temel amacı, bireylerin **empati** düzeylerini ve empatinin temel bileşenlerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, empatinin tek bir genel puandan ziyade, sosyal etkileşim, duygusal reaksiyon ve bilişsel anlama gibi farklı yetenekler bütünü olarak ele alınmasına olanak tanır. Uyarlama çalışması, uluslararası alanda kullanılan bu yapıyı Türk psikoloji ve eğitim araştırmalarına kazandırmayı amaçlamıştır.

Ölçek, klinik ve akademik ortamlarda bireylerin kişilerarası ilişkilerdeki yeterliliklerini, beşkalarıının duygusal durumlarına karşı duyarlılıkları ve zihinsel durumları (Theory of Mind) okuma becerilerini ayrı ayrı analiz etmek için önemli bir araç sağlamaktadır.

Yapı

EDBÖ, bireyin **empati** yeteneğini üç temel faktör veya alt boyut üzerinden inceleyen çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin yanıtları, bu üç alt boyutta puanlanarak empatik eğilimlerinin detaylı bir profilini sunar:

Sosyal Beceriler (4 Madde): Bireyin sosyal ortamlarda rahatça etkileşim kurma, iletişim bağılatma ve sürdürme yeterliliğini ifade eder.

Duygusal Tepki (4 Madde): Bağıkalarından yağıadığı olumsuz duygusal durumlara (üzüntü, acğı) karğı kiğinin gösterdiği duygusal reaksiyonların yoğunluğunu ve hassasiyetini kapsar.

Bilişsel Empati (5 Madde): Bireyin, sözel olmayan ipuçları veya bağılam yoluyla diğkerlerinin düğünce, niyet ve inançlarındğı doğru bir şekilde tahmin etme ve anlama yeteneğini (zihin teorisi) ölçer.

Geçerlik

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeğinin geçerlik çalışmaları dört ağıamalğ ve çok yöntemli bir yaklaşımla incelenmiştir. Bu çalışmalar, ölçeğın gerçekten **empati** yapışsındğı ölçtüğünü kanıtlamayğ amaçlamıştır.

Eğ Zamanlı Geçerlik Çalışmaları: Geçerlik çalışmalarındğı ilk ağıamada, İngiltere'deki bir Psikiyatri Enstitüsü'nde görevli 53 uzmana, EDBÖ ile birlikte Sosyal Arzuedilebilirlik Ölçeğini, Göz testi ve Yetiğkinler için Ulusal Okuma Testi uygulanmıştır. Bu karğılağırmalı uygulamalar, EDBÖ'nün diğker bilinen ve ilgili yapılarla tutarlılığındğı değlendirmiştir (Akt: Lawrence, Shaw, Baker, Baron-Cohen ve David. 2004).

Farklı Ölçeklerle İlişisel Geçerlik: Dördüncü ağıamada, rastgele seçilen 62 katılımcıya 3 boyuttan oluğan **Dissosiyatif Yağıantılar Ölçeğini** uygulanmıştır. Bu analizler, EDBÖ'deki alt boyutların beklenen teorik yapılarla olan ilişkilerini incelemiğ ve ölçeğın yapısal geçerliliğini destekleyen sonuçlar elde edilmiştir. Tüm geçerlik ağıamalarındğı sonunda, Empati Düzeyi Belirleme Ölçeğinin geçerlik açğışından yeterli olduğı sonucuna varılmıştır.

Güvenirlik

Ölçeğın güvenilirlik analizleri, özellikle zamana bağılı tutarlılık (test-tekrar test) ve iç tutarlılık yöntemleri kullanılarak detaylıca incelenmiştir. Güvenirlik çalışmaları da geçerlik çalışmaları ile paralel dört ağıamada gerçekleştirilmiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirliğı: Ölçeğın zaman içindeki istikrarını belirlemek amacıyla, ilk ağıamadaki katılımcılardan 25 kiğıye 10-12 ay sonra ölçek tekrar uygulanmıştır. Elde edilen yüksek **korelasyon** katsayışı ($r=0.835$, $n=25$, $p=0.0001$), EDBÖ'nün uzun bir zaman aralığında bile ölçüm sonuçlarındğı büyük ölçüde koruduğunu ve dolayğıyla yüksek düzeyde zamana bağılı tutarlılığına sahip olduğunu kanıtlamıştır.

İç Tutarlılık ve Yapısal Güvenirlik: İngiltere'deki Psikiyatri Enstitüsü'nde görevli uzmanlar ve gönüllülerden oluğan 172 kiğıilik örneklemden elde edilen verilerle yapılan analizler, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusundaki iç tutarlılığındğı da yeterli düzeyde olduğunu

göstermiştir. Bu bulgular, EDBÖ'nün hem yapısal hem de zamansal açıdan güvenilir bir araç olduğunu teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin (EDBÖ) yapısal geçerliliğini ve boyutluluğunu belirlemek amacıyla, 172 kişilik bir örneklem üzerinde **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) uygulanmıştır. AFA, ölçek maddelerinin altında yatan temel yapıları ortaya çıkarma amacı taşımaktadır.

Analiz sonuçları, ölçeğin teorik beklentilere uygun olarak üç temel faktörden oluştuğunu doğrulamıştır. Bu üç faktör, empatinin farklı yönlerini temsil eden Sosyal Beceriler, Duygusal Tepki ve Bilişsel Empati alt boyutlarıdır. Bu faktör yapısının ortaya çıkması, EDBÖ'nün sadece genel bir **empati** puanı vermek yerine, empatinin bileşenlerini ayrı ayrı değerlendirme yeteneğine sahip olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Tipi: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Yetkinler (Uzmanlar ve Gönüllülerden oluşan örneklem)

Yaş Grubu: Yetkin (Örneklem yaş ortalaması 32.5)

Popülasyon Detayları: İngiltere'de bulunan bir Psikiyatri Enstitüsü'nde çalışan uzmanlar ve gönüllülerden oluşan örneklem (n=172 ve n=53)

Test Metodolojisi: Ölçek, 4'lü **Likert** tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Yanıt seçenekleri 1= Kesinlikle katılmıyorum'dan 4= Kesinlikle katılıyorum'a kadar sıralanmaktadır. Ölçek 3 alt boyut ve toplam 28 maddeden oluşur.

Anahtar Kelimeler

EDBÖ, Dissosiyatif Yaşantılar Ölçeği, Sosyal Arzuedilebilirlik, Test-Tekrar Test, Psikiyatri, Bilişsel Empati.

Yazarlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2015

Sorumlu Yazar İletişim: baris@beun.edu.tr

Şinler ve Ücret: Ölçeğin akademik veya ticari kullanım için sorumlu yazar Barış Kaya ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve ücret bilgileri yazar tarafından belirlenir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [empati-duzeyi-belirleme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kaya, B. ve Çolakoğlu, Ö. M. (2015). Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği (EDBÖ) Uyarlama Çalışması. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 17-30. DOI: [10.17679/iuefd.16127895](#).

Crowne, D. ve Marlowe, D. (1960). Sosyal Arzu edilebilirlik Ölçeği. (Aktarılmıştır).

Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., Hill, J., Raste, Y., ve Plumb, I. (2001). Göz testi. (Aktarılmıştır).

Nelson, H. E. (1982). Yetkinler için Ulusal Okuma Testi. (Aktarılmıştır).

Lawrence, E. J., Shaw, P., Baker, D., Baron-Cohen, S., ve David, A. S. (2004). (Aktaran Kaynak).

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği Maddeleri

3 Alt boyut ve 28 Madde

Sosyal Beceriler (4 m): Birisi, benimle sohbet etmek isterse rahatlıkla sohbe başılarım.

Duygusal Tepki (4 m): Haber programlarında acı çeken insanlar görürsem üzülürüm.

Bilişsel Empati (5 m): Bir grup içerisinde tuhaf ya da rahatsız hissedenden birisini anında fark ederim.